

Reactie op 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

De Nederlandse akkerbouwsector heeft ter voorbereiding van de [procedurevergadering](#) en het [debat](#) op 15 september 2021 over het mestbeleid een reactie opgesteld n.a.v. de publicatie van het ontwerp 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (7^e AP). Daarin worden ingrijpende generieke maatregelen voorgesteld die niet aansluiten bij de moderne akkerbouwpraktijk, niet passen bij duurzaam bodembeheer en ingaan tegen kringlooplandbouw.

Samenvatting

- Het 7^e AP is een aanslag op het verdienvermogen van Nederlandse akkerbouwers
- Geen generieke maatregelen maar gebiedsgerichte aanpak
- Economische gevolgen moeten – samen met de keten – in beeld worden gebracht
- Kalenderlandbouw is contraproductief voor duurzaam bodembeheer
- Excessen en fraude moeten harder worden bestreden

Aanslag op het verdienvermogen

Met het 7^e AP grijpt de overheid hard in op de bedrijfsvoering van alle akkerbouwers. Door een generieke verplichting op de teelt van rustgewassen en de uiterste datum van 1 oktober voor het inzaaien van vanggewassen op alle zand- en lössgronden worden akkerbouwers ernstig beperkt in hun handelen. Akkerbouwers worden genoodzaakt meer gewassen te telen met een neutraal of zelfs negatief saldo (zoals granen en vanggewassen) en minder gewassen met een positief saldo (zoals aardappelen en suikerbieten). **Akkerbouwers verdienen in Nederland gemiddeld een modaal inkomen op basis van grote investeringen en risico's, met weinig financiële ruimte. Door akkerbouwers te beperken in hun bedrijfsvoering zal hun inkomen fors achteruitgaan.** Door het ingrijpen in de teelt staat ook de verwerking van producten als aardappelen en suikerbieten op het spel wegens praktische onmogelijkheden en vereiste investeringen zonder terugverdienperspectief. Dit verslechtert de concurrentiepositie van deze ketens en bedreigt hun continuïteit. Daarmee worden akkerbouwers ook getroffen in de coöperaties waarin zij als leden samen de verwerking hebben georganiseerd.

Geen generieke maatregelen maar gebiedsgerichte aanpak

Problemen met de (grond)waterkwaliteit dienen te worden opgelost in regio's waar deze normen nog niet worden gehaald. In het 7^e AP worden veel generieke maatregelen voor heel Nederland voorgesteld, ook voor akkerbouwers in regio's waar men wel voldoet aan de Nitraatrichtlijn. **In regio's waar normen overschreden worden, dienen harde afspraken gemaakt te worden tussen overheden, telers en ketenpartijen over noodzakelijke stappen.** Dit gaat verder dan 'gebiedsprocessen' (scenario A van de MER) en betekent dat er waar nodig bij bedrijven aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Voor zeker 80% van de akkerbouwers in Nederland speelt dit echter niet. Door samenwerking met telers en ketenpartijen kunnen er per regio ook veel slimmere afspraken worden gemaakt die recht doen aan de regionale omstandigheden.

Economische gevolgen moeten in beeld worden gebracht

Het ontwerp 7^e AP is gepresenteerd, maar de economische gevolgen worden pas later bekend in een voor oktober aangekondigde studie. Een goede afweging kan daarom op dit moment niet worden gemaakt. Tot op heden is de akkerbouwsector niet betrokken bij gesprekken over het 7^e AP of bij de studie naar de economische gevolgen. **Wij pleiten voor een gezamenlijke doorrekening – samen met de sector – van de huidige voorstellen en mogelijke alternatieven met daarna een gesprek met het ministerie van LNV en de Tweede Kamer.** Niet nu onder druk een besluit nemen zonder te weten wat de effecten zijn. Temeer omdat de economische gevolgen voor de gehele keten naar verwachting zeer groot zullen zijn.

Kalenderlandbouw is contraproductief voor duurzaam bodembeheer

De sector streeft naar duurzaam beheer van alle landbouwbodems. Evenwichtsbemesting is daarbij van belang, net als het tegengaan van bodemverdichting maar ook een werkbare bemestingsnorm voor groenbemesters. Het 7^e AP biedt te weinig ruimte voor de aanvoer van voldoende organisch materiaal en bevat geen maatregelen voor schonere compost. Voor akkerbouwers is de keuze voor het juiste moment van rooien de belangrijkste beslissing van het jaar. De datum van 1 oktober in het 7^e AP voor het verplicht inzaaien van vanggewassen past niet bij een goede landbouwpraktijk waarbij telers kijken naar de bodem en de weersomstandigheden. Daarnaast zijn gewassen als suikerbieten en aardappelen voor het grootste deel pas na die datum oogstrijp waarna ze gerooid kunnen worden. In een 'laat' jaar (zoals 2021) is het logisch om ook later te oogsten, met oog op de opbrengst en de kwaliteit. Ook is het niet verstandig om in een natte periode het land op te gaan om te oogsten – en daarmee de bodem kapot te rijden om een papieren deadline te halen. **Generieke voorschriften en kalenderlandbouw laten te weinig ruimte voor het vakmanschap van akkerbouwers en het inspelen op wat de bodem vraagt.**

Aanpak van excessen en fraude

Op basis van normen berekend op bedrijfsniveau is er nu in voorkomende gevallen sprake van piekbelasting op perceelsniveau. Ook zijn er nog steeds ondernemers die meer mest opbrengen dan vanuit landbouwkundig oogpunt noodzakelijk en verstandig is. **Wij pleiten ervoor om excessen aan te pakken die nu binnen de wet mogelijk zijn. Daarnaast zien wij graag dat fraude harder wordt aangepakt.** Er moet meer en scherper gecontroleerd worden en fraudedossiers dienen daadwerkelijk te worden aangebracht bij het OM. Het ontwerp 7^e AP is opvallend terughoudend als het gaat om fraudeaanpak, terwijl een klein deel van de agrariërs een groot negatief effect heeft op de nitraatuitspoeling door het opbrengen van meer mest dan landbouwkundig noodzakelijk is.

Oproep van de sector

*We stellen voorop dat ook de akkerbouwsector de doelen uit de Nitraatrichtlijn wil halen. Echter, **in plaats van mestbeleid zien wij als sector graag bodembeleid**, hetgeen ook tot uiting zou moeten komen in het 7^e AP. Wij roepen het ministerie van LNV en de Tweede Kamer op om het ontwerp 7^e AP dat er nu ligt aan te passen, zodat het de agrarische praktijktoets kan doorstaan en het verdienvermogen van de akkerbouwers op peil blijft. Wij vragen u dit te doen in samenwerking met de akkerbouwsector.*